Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000240

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Батицька Тетяна Степанівна

2. Tetiana Batytska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 17.00.02

Назва наукової спеціальності: Театральне мистецтво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-07-2025

Спеціальність за освітою: Театральне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.460.01.

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.45.45.11, 18.45.07.05, 18.45.09

Тема дисертації:

1. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ХУДОЖНЬОГО ПОШУКУ НАЦІОНАЛЬНОГО АКАДЕМІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМ. МАРІЇ ЗАНЬКОВЕЦЬКОЇ 1990–2010-Х РОКІВ

2. The main directions of artistic research of the Maria Zankovetska National Academic Ukrainian Drama Theater in the 1990s2010s.

Реферат/анотація:

1. АНОТАЦІЯ 2 Батицька Т. С. Основні напрямки художнього пошуку Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької 1990–2010-х років. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.02 – театральне мистецтво. – Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України. – Київ. 2025. Дисертація є першим комплексним мистецтвознавчим дослідженням, де зібрано, систематизовано, проаналізовано та узагальнено особливості творчого розвитку Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької 1990-2010-х років, виявлено фактори формування багатоскладової системи характерних рис творчості колективу театру, їхній розвиток та формальні ознаки.

Актуальність запропонованої дисертації зумовлена недостатнім рівнем вивчення проблеми в українському мистецтвознавстві та необхідністю ґрунтовної фіксації творчості театру імені Марії Заньковецької як завершеного періоду 1990-2010 років, який не є віддаленим у часі, що призвело до можливості опрацювання джерел, які згодом можуть бути втрачені. У роботі розглядається час творчості театру, який включає визначні творчі здобутки його режисерів, постановку різних за жанром, тематикою та естетикою вистав, наявність у них видатних акторських робіт, а також сценографічних рішень. Головним об'єктом аналізу в дисертації є творчість режисерів як первинний виражальний засіб художнього пошуку театрального закладу. Висвітлено головні віхи історичної еволюції театру, виокремлено значення та особливості досліджуваного періоду на основі зібраного матеріалу у вигляді інтерв'ю з режисерами, аналізу їх особистого архіву 3 театральних рецензій, архіву театру, протоколів художньої ради, аналізу переглянутих вистав наживо, також за посередництвом відеофіксацій постановок. Уведено в науковий обіг маловідомий фактологічний матеріал з метою актуалізації сучасного стану знань про львівський театральний контекст, виявлення його основних історико-культурних параметрів. Дослідження довело, що творчі пошуки театру імені Марії Заньковецької ґрунтувалися на глибоких естетичних та художніх принципах і світоглядних концепціях, були тісно пов'язані з суспільними процесами, що відбувалися в державі в цей період. Проаналізована художня програма головного режисера театру Ф. Стригуна як домінантна на тлі творчості інших постановників театру. Виокремлені риси режисерської роботи також А. Бабенко та В. Сікорського, що впливали на творче обличчя театру. Основним об'єктом аналізу в дисертації є творчість театральних режисерів як основний виразний засіб художнього пошуку театрального закладу. Здійснено періодизацію та класифікацію професійного становлення та активної художньої діяльності, розкрито естетичну та світоглядну парадигму театральних режисерів А. Бабенко, В. Сікорського, Ф. Стригуна, а також інших постановників, які працювали в цей період у театрі імені Марії Заньковецької. У дисертації проведено театрознавчий аналіз важливих вистав театру 1990-2010-х років, окреслено ідейно-естетичний феномен творчої спрямованості, художньої специфіки, покоління акторів, драматургії, проблематики, театрального репертуару, систематизовано творчі здобутки провідних діячів колективу за жанровими, естетичними, стильовими ознаками, що стало основою для виокремлення художніх тенденцій періоду. Виділено можливі шляхи еволюції художнього пошуку заньківчанського колективу. У роботі вперше проведено комплексний театральний аналіз «актуального» напрямку театру імені Марії Заньковецької – сучасної соціальної драматургії. Розглянуто вистави за п'єсами драматургині 4 Н. Ковалик у режисерській роботі Ф. Стригуна, О. Огородника у власній режисурі. Увага зосереджена на характеристиці художнього напрямку, виділенні притаманних йому рис, простежено методологію режисури за «актуальною» п'єсою, її значення у львівському та загальноукраїнському контекстах. Оскільки театр ім. Марії Заньковецької проголосив себе «театром сучасності», його митці прагнули знайти всі можливі способи «розмови» зі своїм глядачем. Цей діалог справді відбувся, значною мірою завдяки сучасній актуальній драматургії, хоча в естетичному дискурсі вистави, засновані на такому матеріалі, ставали не досконалими творами, а соціально важливими маніфестами, діями публічного самовираження. Дослідження довело, що домінантним проявом творчості театру стала концепція «українознавчого університету», яку свідомо та систематично вибудовували його керівники. Усі режисери, чию творчість проаналізовано у роботі, вважали за необхідне розкривати маловідомі, заборонені сторінки української історії, які не вписувалися в радянську інтерпретацію минулого. Заньківчани впроваджували на сцені життєві історії видатних українських діячів, наново інтерпретуючи твори українських класиків та розставляючи актуальні акценти, водночас віднаходячи їхній глибокий зміст, звертаючись до видатних імен та творів світової культури.

2. ANNOTATION 6 Batytska T. S. The main directions of artistic research of the Maria Zankovetska National Academic Ukrainian Drama Theater in the 1990s2010s. – Qualifying scientific work on manuscript rights. The thesis are presented for the candidate's degree qualification in Art Studies in the specialty 17.00.02 – theater art. – The Modern Art Research Institute of the National Academy of Arts of Ukraine, Kyiv. 2025. The dissertation is the first comprehensive research in art critical investigation, which collects, classifies, analyses and summarizes the peculiarities of creative development of the Maria Zankovetska National Academic Ukrainian Drama Theater in

1990-2010. The multi-constituent system of characteristic features of creativity of Zankivchyny collective, their development and formal features are revealed. The topicality of the proposed dissertation is due to the insufficient level of study of the problem in Ukrainian art criticism and the need for a thorough understanding of the creativity of the Maria Zankovetska theater as a completed period of 1990-2010, which is not distant in time from the moment of the study, which led to the possibility of working out the sources which will be lost later. The work deals with the time of the theater's creativity, which includes the considerable creative achievements of its directors, production of different in genres, themes and aesthetics performances, the presence in them outstanding acting works, as well as scenographic solutions. The main object of analysis in the dissertation is the creativity of theater directors as the primary expressive means of artistic search for a theater institution. The periodization and classification of professional formation and active artistic activity was carried out, the aesthetic and ideological paradigm of the theater directors F. Stryhun, A. Babenko, V. Sikorsky, 7 as well as other directors who worked during this period were revealed in Maria Zankovetska Theatre. In the dissertation the theatrical analysis of the imporptant productions of the theater in 1990-2010s is carried out, outlined the ideological and aesthetic phenomenon of creative orientation, artistic specificity, actor's generation, drama, issues, theater repertoire, systematized the creative achievements of leading figures of the team by genre, aesthetic, stylistic features. That became the basis for the separation the artistic trends of the period. Possible ways of evolution of the artistic search of the Zankivchan team are singled out. The work for the first time carried out a comprehensive theatrical analysis of the "topical" direction of the Maria Zankovetska Theater – modern actual drama. Performances based on plays by playwright N. Kovalik in directing of by F. Stryhun, O. Ogorodnyk's in his own direction are considered. Attention is focused on the characteristics of the artistic direction, highlighting its inherent features, traced the methodology of directing with the actual play, its significance in the Lviv and all-Ukrainian contexts. The proceedings notes that since Maria Zankovetska Theater declared itself as a "theater of modernity", its artists aimed to find all possible ways to "talk" with their audience. This dialogue really took place, largely due to modern topical drama, although in the aesthetic discourse performances based on such material did not become perfect works, but socially important manifestos, actions of public expression. The main milestones of the historical development of the collective are highlighted in the dissertation, the values and features of the studied period of its path are highlighted on the basis of collected material in the form of interviews with the directors, analysis of their personal archive, theater reviews, theater archive, protocols of the artistic council, analysis of revised performances and video recordings of productions. New factual material was introduced into scientific circulation in order to update the current state of knowledge about the Lviv theatrical context, to identify its main historical and cultural parameters. 8 The research proved that the creative search for Maria Zankovetska Theater was based on deep aesthetic and artistic principles and worldview concepts, was closely connected with the social processes that took place in the state during this period. It is traced that the dominant manifestation of the creative work of the theater was the educational line, which was consciously and systematically built by its leaders. All the directors whose work was analyzed in the work, considered it necessary to provide the audience with knowledge about the little-known layers of the cult, which presented episodes of history, important social events that were silenced in Soviet times, and finally were forgotten by the general public.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Добровольська Т. Розвиток Львівського Національного театру імені Марії Заньковецької у 50–70-ті роки XX століття: художні процеси та історичний контекст. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Київ, НАН України, ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України, 2016. Вип.16. С.127–139.
- Добровольська Т. Вадим Сікорський –– представник режисури Театру імені Марії Заньковецької. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2017, вип. 21. С. 80–89.
- Батицька Т. Чеховський театр Алли Бабенко. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Київ, НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2018. Вип.18. С.231–243.
- Батицька Т. Режисура Алли Бабенко. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. КарпенкаКарого. 2019. Вип. 24. С.52-62.
- Батицька Т. С. Сучасна актуальна драма на сцені Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької в 1990–2010 рр. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2020. № 3. С. 266–273.
- Батицька Т. Аспекти режисерської діяльності Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької 1990–2010-х років. Художня культура. Актуальні проблеми: наук. журнал. 2023. (19 (2). С. 85–93. [in English].
- Batytska T. Art of Ukrainian theatre director Alla Babenko (1960–2010): gender aspect. Knowledge, Education, Law, Management. Lublin. 2021. № 8 (44) vol. 1, P. 43–51.
- Batytska T. Teatralność w spektaklach Ukraińskiego Narodowego Akademickiego Dramatycznego Teatru imienia Marii Zańkowieckiej we Lwowie. Elementy praktyk performatywnych. Ars inter Culturas. Slupsk. 2022. Vol. 11.
- Batytska T. Lwowski Teatr im. Marii Zańkoweckiej w procesie przemian społeczno-kulturowych lat 80. i 90. XX wieku. Studia Ukrainica Posnaniensia. Poznań. 2022. Vol. 10 (1). P. 91–104.
- Добровольська Т. Філософські пошуки режисера Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької Вадима Сікорського на прикладі вистави «Історія коня» М. Розовського за повістю Л. Толстого «Холстомєр». Глобалізація/європеїзація і розвиток національних слов'янських культур : тези доповідей Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 травня 2016 р.) / НАН України, Укр. ком. славістів, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т укр. мови, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні, Ін-т літ-ри ім. Т.Г.Шевченка, ІМФ ім. М.Т.Рильського, Укр. мовноінформ. фонд, Київ нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [ред.-упряд.: Г.Калініч, Н.Зубкова, відп. ред. М.Філіпович, В.Горєва]. Київ, 2016. С. 153–156.
- Добровольська Т. «Кайдашева сім'я» за Іваном Нечуєм-Левицьким постановці Вадима Сікорського, режисера львівського Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької: відхід від етнографії. Приятель українців: 150 років від дня народження Р.Ф.Кайндля: тези доповідей Міжнар. наук. конф. (Чернівці, 23 вересня 2016 р.) / Черн. обл. об'єдн. всеукр. тор. «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, Ін-т післядип. педагог. ос-ти Черн. обл., Черн. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Івасюника, Буков. етнограф. т-во; [ред.кол.: Р.Берест, О.Курочкін, Г.Кожелянко]. Чернівці, 2017. С. 66–71.
- Добровольська Т. Постановки Вадима Сікорського на Камерній сцені Національного театру імені Марії Заньковецької. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей ІІ Міжнар. наук.-теорет. конф. (26 квітня 2017 року) / КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2017. С. 23–26.
- Добровольська Т. Еволюція творчої особистості режисера Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької Алли Бабенко. Знакові постаті вітчизняної гуманітаристики в національно-культурному самоствердженні України: тези доповідей Міжнар. наук. конф. (Київ, 24 травня 2017 р.) / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України; [ред.: Н. Ващенко, Н. Джумаєва; відп. ред. О. Щербак]. Київ, 2017. С. 414–428.
- Батицька Т. Акторський досвід режисера Національного театру ім. Марії Заньковецької Алли Бабенко. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей ІІІ Міжнар. наук.-теорет. конф. (26 квітня 2018 р.) / КНУ ТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2018. С. 6–8.

- Батицька Т. Зміна акторських поколінь в Національному театрі ім. Марії Заньковецької в ІІ пол. ХХ ст. – 10-х рр. ХХІ ст. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей IV Міжнар. наук.-теорет. конф. (26 квітня 2019 р.) / КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2019. С. 6–9.
- Батицька Т. Україноцентризм творчості режисера львівського Національного академічного українського драматичного театру ім. Марії Заньковецької Федора Стригуна. Траєкторія сталого розвитку українського суспільства: особистість і культура: тези доповідей V Міжнар. наук.-практ. конф. (15 листопада 2019 р.): в 2 ч. /Маріуп. держ. ун-т; [гол. ред. Ю. С. Сабадаш; упоряд. С. Янковський]. Маріуполь : МДУ, 2019. Ч. 1. С.125–129.
- Батицька Т. Режисерський напрям у творчості актора Національного театру ім. Марії Заньковецької Григорія Шумейка. «Бояриня» Лесі Українки. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей V Міжнар. наук.-теорет. конф. (30 квітня 2020 р.) / КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2020. С. 7–10.
- Батицька Т. Режисерський напрям у творчості актриси Національного театру ім. Марії Заньковецької Таїсії Литвиненко. «Венера в хутрі» за Л. фон Захер-Мазохом. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей VI Міжнар. наук.-практич. конф. (12 травня 2021 р.) / КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2021. С. 6–9.
- Батицька Т. Постановки Галини Воловецької на сцені Національного театру імені Марії Заньковецької в 2000-х роках. Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: тези доповідей VIII Міжнар. наук.-практич. конф. (27 квітня 2023 р.) / КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого. Київ, 2023. С. 11–14.
- Batytska T. Problems of periodization of creative activity of the Maria Zankovetska National Academic Ukrainian Drama Theatre: abstracts of reports of VIII International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements» (2 May 2025) / SCIENTIA, the Hague, Netherlands, 2025. С. 254–258.
- Добровольська Т. Етнографічні елементи в масових сценах у виставах Федора Стригуна, режисера Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької за творами української класики (2009–2015 роки). Записки історичного факультету. Одеса : Одеський національний університет ім. І. І. Мечнікова, 2016. Вип. 27. С.38–51.
- Батицька Т. Режисерські пошуки Федора Стригуна. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2020, Вип. 26. С.49–60.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юдкін Ігор Миколайович

2. Igor M. Yudkin

Кваліфікація: д.мист., член-кор., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Липова Галина Володимирівна
2. Galyna V. Lypova

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна
2. Anastasiia Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6706-7937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Тетяна Антонівна

2. Tetiana Boiko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6941-8868

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Савчук Ігор Борисович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Савчук Ігор Борисович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Гуріна Марія Володимирівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна